

people trying to convince someone else. Rhetoric flows in our veins and arises naturally when we find ourselves in certain situations. Rhetoric is shaped mainly by our social environment, and is the “voice” we have acquired through our experiences.

Some concluding remarks. First—the study is too black and white, without nuances. Could not Paul have had an education—or at least an informal education—albeit not in an elite school of students producing texts similar to Ciceros and the like? Secondly, as mentioned, the study by Schellenberg is extensive and his ambition, and the broad outline of his thesis, are interesting. However, the strategies chosen are not altogether convincing and other conclusive arguments would seem to be needed in order to support his proposals. As the book reads, it may serve as a thorn in the flesh for those who are too comfortable in the old paradigm, and for those who are more sceptical, it opens a window in the wall from which to be hoisted down.

Johannes Leckström, Lund University

PATRICK SCHREINER

The Body of Jesus: A Spatial Analysis of the Kingdom in Matthew

LNTS 555, London: Bloomsbury T&T Clark, 2016, Inbunden, xiv + 188 sidor,
\$122.00, ISBN: 978-0-567-66720-5

Föreliggande monografi är Patrick Schreiners doktorsavhandling från 2014. Dess huvudsakliga ärende är att med hjälp av postmodern teori- bildning om rumslighet (“spatiality”) skapa ökad förståelse av hur be- greppet ”himmelriket” konstrueras i Matteusevangeliet. Schreiner menar nämligen att traditionella uppfattningar om vad som utgör rumslighet måste nyanseras och utvidgas genom att kopplas till den mänskliga kroppen, samtidigt som den sociala konstruktionen av rum lyfts fram, och det hela förbinds med fantasin. ”In *metaphysical* terms, the spatial aspect of the kingdom is localized in the human body, and human bod- ies create ’imagined’ kingdom spaces by social living” (14). Med inspira- tion och terminologi hämtad från bl.a. från den politiske geografen E. W. Soja argumenterar Schreiner sålunda för en tria-лектisk (“trialectic”) förståelse av rumslighet. Enligt detta synsätt bör varje rum förstås som

konstituerat av något mer än bara det *fysiska* utrymmet ("firstspace"), och även uppfattas som *mentalt* ("secondspace") och *socialt* ("thirdspace") betingat. Det är den sistnämnda kategorin thirdspace – som sedermera kommer att stå i fokus för Schreiners framställning. Han beskriver den som: "... the category philosophers and geographers have adopted to help explain the active role people take in shaping their own place. Space, therefore consists of the physical world in which people exist, the ideological underpinnings of understanding places, and the lived practices of people within those places that sometimes challenge and sometimes reaffirm the expected uses of such places" (52). Gentemot denna bakgrund menar Schreiner att "himmelriket" bör förstås som en rumslig symbol som utmanar de ideologier och praktiker som styr människor i Israel under det första århundradet. I det mikrokosmos som är Jesu fysiska kropp förenar han – som är den himmelske kungen, både fullt Gud och fullt människa – himmel och jord, och genom hans ord och handlingar breder himmelriket ut sig. Jesu kropp upptar således inte bara fysiskt utrymme, utan skapar även rikes-utrymme ("kingdom space") genom social interaktion. Hans ord är inte enbart *Weltabbildend*, beskrivande av världen, utan även *Weltbildend*, det vill säga de målar upp ett alternativt sätt att se på och vara i den existerande världen.

Studiet av de rumsliga aspekterna av Matteus himmelrikes-framställning är onekligen ett eftersatt forskningsområde, och Schreiners bok är sålunda ett välkommet bidrag som bidrar till att föra diskussionen framåt. Vidare är den initierade behandlingen av postmodern teori om rumslighet, och dess tillämpning i relation till Matteus skildring av himmelrikets förverkligande i och genom Jesus, nydanande och konstruktiv. Av dessa anledningar förtjänar boken att läsas av envar med intresse för frågor som berör postmodern teoribildning i relation till Nya Testamentet, och/eller gudsrikes-tematiken.

Likväl kan man ifrågasätta hur originella de resultat egentligen är som Schreiners tillämpning av "critical spatiality" på Matteusevangeliet himmelrikes-framställning genererar? Att himmelriket skulle vara en (rumslig) symbol för ett alternativt sätt att vara i världen, och att leva efter Jesu undervisning, istället för i enlighet med rådande normer och

värderingar, framstår i grund och botten som ett återvändande till den *etiska* förståelse av rikes-motivet som dominerade liberalteologin innan Weiss och Schweitzers *eskatologiskt* orienterade läsningar kom att få genomslag. Till syvende och sist bär jag därmed med mig intrycket av att vi i Schreiners monografi huvudsakligen har att göra med tämligen traditionella påståenden om himmelriket, nu draperade i ny teoretisk och terminologisk skrud.

Det sista ordet om den potentiellt fruktbara kopplingen mellan gud-sriket och "critical spatiality" är knappast yttrat – och förhoppningsvis kommer fortsatta studier föra med sig mer substantiella och utmanade resultat – men Schreiner förtjänar en eloge för att ha initierat samtalet på ett konstruktivt, välunderrättat och välformulerat sätt.

Tobias Ålöw, Göteborgs universitet

PRESTON SPRINKLE (RED.)

Two Views on Homosexuality, the Bible, and the Church

Counterpoints: Bible and Theology, Grand Rapids: Zondervan, 2016, Pocket,
240 sidor, SEK 134, ISBN: 978-0-310-52863-0

Föreliggande bok om homosexualitet i Bibeln och i kyrkan bjuder på en hel del överraskningar: en av dem som argumenterar för den traditionellt kristet avvisande hållningen emot (utlevd) homosexualitet bekänner sig själv vara just homosexuell, och en av dem som argumenterar för samkönade sexuella relationer menar att Bibeln kategoriskt är emot sådana i alla skepnader. Överraskningar ligger även i beredskap för den som i ett utbyte av detta slag förväntar sig ett lomhört och hetlevrat påpucklande med argument; boken är snarare en stor övning i civiliserat samtal med bibehållna övertygelser, där opponens delade mänsklighet respekteras (226).

I Zondervans Counterpoints-serie är formatet sådant att företrädare för olika uppfattningar i en specifik fråga får komma till tals, med kommentarer från övriga medverkande och där författarna även ges möjlighet att själva ge en resumé av dessa kommentarer. Redaktören, Preston Sprinkle, ger både inledning och sammanfattning. Ett omfattande sakindex samt index av bibelställen ingår även. De olika författarna, två